

Kiek ins nao bove

Jef Bartelet, VMG 06-11-2013

De 11^e van de 11^e

Met deze titel zullen velen in Maastricht op het verkeerde been gezet zijn. Het mag op die datum dan wel de start zijn van het nieuwe carnavalsseizoen, het is tevens de naamdag van Sint Martinus, waarop kinderen rondtrekken met lampionnen, hun versje opzeggen en daarbij azen op een tractatie. Dit oude gebruik (nu nog in het westen van het land) moet het hier in het zuiden veelal afleggen tegen het carnavalsgeweld en het geïmporteerde halloween.

Raar eigenlijk, want St. Maarten was ooit in Maastricht een populaire heilige. Niet alleen is de kerk in Wijk naar hem vernoemd en staat hij afgebeeld op het voormalige gemeentewapen van Itteren (in 1970 door Maastricht geannexeerd) waarvan hij ook de kerkpatroon is. Hij figureert ook meerdere keren op een gevelsteen, waarop hij in zijn kenmerkende pose als Romeins soldaat is afgebeeld die met zijn zwaard voor de bedelaar een stuk van zijn mantel afsnijdt.

Fronton St. Martinuskerk in Wijk
Moderne Martinus 1955, Bieslanderweg 96
Gemeentewapen vm gemeente Itteren
Gestyleerde gevelsteen verenigingsgebouw
St. Martinus-hoes, Ruyterstraat 2, tteren

Sint Martinushofje, Grote Looiersstraat 27, met het chronogram **MARTINI PURA LIBERALITATE CONDITUR** (Uit zuivere liefdadigheid van Martinus wordt (dit huis) gesticht (1715)..
Het gaat hier om de stichting van het hofje door Martinus Frencken, in navolging van het goede voorbeeld van zijn naamgever, die op de bijbehorende gevelsteen staat afgebeeld. Door de dood verrast kon hij het niet meer wettelijk regelen, maar zijn zuster maakte dat voor hem in orde, zoals in de akte van notaris J.C. a Cruse te lezen staat: "Joffer Helena Frencken, borganse deser stadt ter volbrenging der begeerde en goede intentie van wijlen haeren broeder Martinus Frencken salig."

HOC TEMPORE DESTRUITUR NUNC ERIGITUR (in deze tijd wordt het [huis] verwoest, nu wordt het opgebouwd (1723).
Het is niet bekend waardoor het huis aan de Stenenbrug 12 is vernield. Mogelijk een brand. Meteen een goede gelegenheid het houten(?) huis te voorzien van minstens een stenen voorgevel, zoals toen regelmatig gebeurde.

Sint Martinus,

Goed vertegenwoordigd in Maastricht.

Sint Martinus zonder bedelaar, Sint Maartenscollege aan de Noormannensingel 50, die door mogelijke verplaatsing van de school waarschijnlijk zijn langste tijd heeft gehad?

De 'Nieuwe Sint Martenspoort' aan het begin van de Rechtstraat, een van de vijf (!) Maartenspoorten die Maastricht heeft gekend.

